

Einhard om Karl den Stores interesse for videnskab og kultur

Einhard var munk og lærd og blev knyttet til Karls hof. Om Karls interesse for videnskab og kultur fortæller Einhard i en biografi, De vita Caroli (Om Karls liv), som han udsendte kort tid efter Karls død i 814.

5

Hvad hans børns undervisning angår, indrettede han den således, at han først og fremmest lod både sine sønner og døtre oplære i videnskaben, som han også selv lagde sig efter. [...] Under måltiderne hørte han enten på musik eller højtlesning. Det var historiske skildringer og Beretninger om de gamles bedrifter, der blev forelæst. Han satte også pris på den hellige Augustins værker, især på det, der hedder: "Om Guds Stat". [...]

10

Han var i besiddelse af en rig og flydende veltalenhed og kunne udtrykke, hvad han ville, meget klart. Og ikke tilfreds med blot at kunne tale sit modersmål gjorde han sig også umage for at lære fremmede tungemål. Af disse lærte han latin så godt, at han var lige så vant til at tale dette sprog som sit modersmål. Græsk derimod kunne han ikke tale så godt, som han kunne forstå det. Han var så veltalende, at han endogså kunne synes at være snakkesalig.

15

De frie kunster¹ dyrkede han med stor iver. Mestrene deri satte han meget højt og lod dem blive mange æresbevisninger til del. I grammatik hørte han diakonen Peter fra Pisa, der dengang var en gammel mand. Til lærer i de øvrige videnskaber havde han Albin med tilnavn Alcuin,² som også var diakon. Han var kommet fra Britannien og var en sakser af fødsel, og han var en såre lærd mand i alle dele. I omgang med ham brugte han steg både stor tid og flid for at lære tale- og disputerekunsten, men fortrinsvis dog for at blive stjernekyndig. Her lærte han at regne og iagttog med skarpsindig iver og den største videbegærlighed stjernernes løb. Han prøvede vel også på at skrive og plejede derfor at føre en tavle og papir om med sig, som han havde liggende under hovedgærdet i sengen, for, når han fik tid dertil, at vænne sin hånd til at tegne bogstaver. Men hans anstrengelser gav kun ringe udbytte. Det var nu bag efter, og han havde begyndt alt for sent derpå. [...]

25

Tillige lod han de gamle folkekvad, som besang kongernes bedrifter og krige, opskrive, for at de ikke skulle glemmes. Han begyndte desuden på en grammatik i modersmålet.

30

Fremdeles gav han månederne, som hidtil hos frankerne havde gået snart under folkelige, snart under latinske benævnelser, navne på sit eget mål. Også de tolv vinde gav han hver sit navn; for hans tid havde man næppe engang kunnet finde navne til de fire hovedvinde.

Af månederne kaldte han først januar wintarmanoth, februar hornung, marts lenzinmanoth, april ostarmanoth, maj winnemanoth, juni brachmanoth, juli heuvimanoth, august aranmanoth, september witumanoth, oktober windumemanoth, november herbistmanoth og december heilagmanoth.³

35

Vindene gav han følgende navne: den vind, der betegnes ved det latinske navn subsolanus, kaldte han ostronivint, ligeledes evrus ostsundroni, evroavster sundostroni, avster sundroni,

¹ Grammatik, retorik, dialektik, aritmetik, astronomi, musik og geometri.

² Alcuin af York

³ Vintermåned — skidenmåned (?) — vårmåned — påskemåned — frydsmåned (?) — brakmåned (den fdrste plojning) — hømåned — høstmåned — vedmåned (hvor der fældes træer) — vinhøstmåned — efterårsmåned — heligmåned.

avstroafricanus sundwestroni, africanus westsundroni, zephyrus westroni, chorus westnordroni, circius nordwestroni, septemtrio nordroni, aqvilus nordostroni og vulturinus ostnordroni.

- 5 Ejnhart: Oversættelse af P. Kierkegaard: *Karl den Stores liv*. Kbh. (1878), s.33, 38-40, 43f. samt H. Haar o.a.: *Kirkehistoriske læsestykker*, Kbh. (1921) s.75.